

Liidu õigusega on kooskõlas abimeetmed, mida Rootsi ja Taani rakendasid SASi kasuks seoses kahjuga, mis tulenes lendude tühistamisest ja lennuplaani muutmisest pärast reisipiirangute kehtestamist COVID-19 pandeemia tõttu

Kuna SASil on nendes kahes liikmesriigis oma kõige lähemast konkurendist märkimisväärselt suurem turuosa, ei kujuta abi endast õigusvastast diskrimineerimist

Taani ja Rootsi teatasid 2020. aasta aprillis 2020 komisjonile äriühingu SAS AB kasuks võetud kahest eraldiseisvast abimeetmest, mis seisnesid maksimaalselt 1,5 miljardi Rootsi krooni suuruses uuendatava krediidiiniga seotud garantiis¹. Meetmete eesmärk oli hüvitada osaliselt SASi kahju, mis tulenes tema lendude tühistamisest ja lennuplaani muutmisest pärast reisipiirangute kehtestamist COVID-19 pandeemia olukorras.

Komisjon kvalifitseeris 15. aprilli 2020² ja 24. aprilli 2020. aasta otsusega³ teatatud meetmed riigiabiks⁴, mis on ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b alusel siseturuga kokkusobiv. Selle sätte kohaselt on loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi siseturuga kokkusobiv.

Lennuettevõtja Ryanair esitas nende otsuste peale tühistamishagid, mille aga Euroopa Liidu Üldkohtu kümnes koda laiendatud koosseisus rahuldamata jättis. Nende hagide raames kinnitas Üldkohus esimest korda COVID-19 pandeemia tagajärgedega tegelemiseks võetud individuaalsete abimeetmete õiguspärasust ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b seisukohast⁵.

Üldkohtu hinnang

Esimesena lükkas Üldkohus tagasi väite, mille kohaselt on antud abi siseturuga kokkusobimatu, kuna see on ette nähtud üheainsa äriühingu kantud kahju hüvitamiseks. Sellega seoses selgitas Üldkohus, et ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b kohaselt võib abi olla ette nähtud erakorralise sündmuse tekitatud kahju hüvitamiseks isegi juhul, kui seda antakse ainult ühele ettevõtjale ning selle sündmuse tekitatud kahju ei hüvitata kogu ulatuses. Järelikult **ei rikkunud komisjon õigusnormi ainuüksi seetõttu, et SASi kasuks võetud abimeetmeid ei kohaldatud kõikidele isikutele, kes COVID-19 pandeemia tõttu kahju said.**

¹ Rootsi võetud meede on individuaalne abi, mida Rootsi otsustas anda SASile kui äriühingule, mis on abikõlblik laenuгарантиide kava alusel, mille eesmärk on toetada COVID-19 pandeemia raames kõiki Rootsi lennuettevõtjaid, millest Rootsi teatas komisjonile enne individuaalsest abimeetmest teatamist ja mille komisjon kiitis ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b alusel heaks 11. aprillil 2020.

² Komisjoni otsus C(2020) 2416 (final) riigiabi SA.56795 (2020/N) kohta – Taani – SASile COVID-19 pandeemia tekitatud kahju hüvitamine.

³ Komisjoni otsus C(2020) 2784 (final) riigiabi SA.57061 (2020/N) kohta – Rootsi – SASile COVID-19 pandeemia tekitatud kahju hüvitamine.

⁴ ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses.

⁵ Üldkohus menetles 17. veebruari 2021. aasta kohtuotsuses Ryanair vs. komisjon, [T-259/20](#) (vt ka pressiteade [nr 17/21](#)) analoogselt olukorda seoses sellise riigiabikava seaduslikkusega, mille Prantsusmaa võttis vastu eesmärgiga tegeleda Prantsuse lennutranspordi turule COVID-19 pandeemiast põhjustatud tagajärgedega. 14. aprilli 2021. aasta kohtuotsuses Ryanair vs. komisjon [T-388/20](#) (vt ka pressiteade [nr 53/21](#)) analüüsis Üldkohus ühte teist individuaalset abimeedet ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b alusel.

Teisena, Üldkohus lükkas tagasi Ryanairi väite, millega vaidlustati abimeetmete proportsionaalsus SASile COVID-19 pandeemia tekitatud kahju arvestades. Üldkohus tuletas kõigepealt meelde, et ETL artikli 107 lõike 2 punkt b lubab hüvitada ainult loodusõnnetuste või erakorraliste sündmustega otseselt põhjustatud majanduslikku halvemust. Samas, **arvestades pandeemia muutuvat laadi ja seda, et SASile pandeemia tekitatud kahju suuruse kindlakstegemine on tingimata prognoositav, esitas komisjon selle kahju hindamiseks piisavalt täpselt arvutusmeetodi, mis võimaldab vältida võimaliku üleliigse hüvitamise ohtu**⁶. Selles kontekstis rõhutas Üldkohus veel Taani ja Rootsi võetud kohustust järelhinnata SASi tegelikult kantud kahju hiljemalt 30. juunil 2021 ning nõuda vajaduse korral tal tagasi maksta kahju ületava abi, võttes arvesse kogu abi, mida SASile COVID-19 pandeemia tõttu võidakse anda, sh välisriigi ametiasutuste poolt.

Kolmandana, Üldkohus lükkas tagasi väite, mille kohaselt on rikutud diskrimineerimiskeelu põhimõtet. Nimelt toob individuaalne abi olemuslikult kaasa erineva kohtlemise või isegi diskrimineerimise, mis on lahutamatu seotud sellega, et meede on individuaalne. Väita, et individuaalne abi on vastuolus diskrimineerimiskeelu põhimõttega, tähendaks sisuliselt süstemaatiliselt iga individuaalse abi siseturuga kokkusobivuse kahtluse alla seadmist, olgugi et liidu õigus lubab liikmesriikidel anda individuaalset abi, kui täidetud on kõik ETL artiklis 107 ette nähtud tingimused.

Lisaks, kui eeldada, et meetmetega kehtestatud erinevat kohtlemist võib selle põhimõtte alusel samastada diskrimineerimisega, võib see olla põhjendatud, kui see on vajalik, sobiv ja proportsionaalne õiguspärase eesmärgi saavutamiseks. Osas, milles Ryanair viitas ka ETL artiklile 18, märkis Üldkohus lisaks, et selle sätte kohaselt on aluslepingute kohaldamisalas keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel, ilma et see piiraks aluslepingutes sisalduvate erisätete kohaldamist. Ent kuna Üldkohtu hinnangul on ETL artikli 107 lõike 2 punkt b aluslepingutes ette nähtud erisätete hulgas, jätkas ta meetmete analüüsi sellel alusel.

Sellega seoses kinnitas Üldkohus esiteks, et meetmete eesmärk vastab ETL artikli 107 lõike 2 punktis b seatud tingimustele, kuna eesmärgiks on tõepoolest hüvitada osaliselt kahju, mis SASile tekkis erakorralisest sündmusest, st COVID-19 pandeemiast. Üldkohus tõdes teiseks, et **erinev kohtlemine SASi kasuks on sobiv, et saavutada nende meetmete eesmärk ning see ei lähe kaugemale sellest, mis on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik, arvestades et SASil on Taanis ja Rootsis kõige suurem turuosa, mis on märkimisväärselt suurem mõlemas riigis tema kõige lähema konkurendi omast.**

Neljandana analüüsis Üldkohus komisjoni otsuseid teenuste osutamise vabaduse ja asutamisevabaduse seisukohast. Sellega seoses märkis Üldkohus, et **Ryanair ei ole tõendanud, kuidas meetme ainuõiguslik laad võib teda takistada kasutamast oma asutamisevabadust Taanis või Rootsis või osutamast teenuseid lähtekohaga ühest või teisest neist riikidest või sihtkohaga nendesse.**

Kohtuasjas T-379/20 tõdes Üldkohus veel, et Rootsi teatatud meede on täiendav võrreldes Rootsi abikavaga, mis on vastu võetud ETL artikli 107 lõike 3 punkti b alusel, et tulla toime COVID-19 pandeemia tõttu Rootsi majanduses tekkinud häirega⁷. Ta lükkas aga tagasi argumendi, mille kohaselt ei saa meetme eesmärk sel põhjusel olla korvata erakorraline sündmus ETL artikli 107 lõike 2 punkti b tähenduses. Selle kohta täpsustas Üldkohus, et EL toimimise lepinguga ei ole keelatud kohaldada samal ajal ETL artikli 107 lõike 2 punkti b ja ETL artikli 107 lõike 3 punkti b,

⁶ Komisjon märkis, et SASi kantud kahju ulatus vastab „ilmajäämisele lisandväärtusest“, mis tuleneb ajavahemiku 2019. aasta märtsist kuni 2020. aasta veebruarini ning ajavahemiku 2020. aasta märtsist kuni 2021. aasta veebruarini tulude vahest, millest on maha arvatud esiteks välditud muutuvkulud, mis arvutati ajavahemikus 2019. märtsist kuni 2020. aasta veebruarini kantud kulude alusel, ja teiseks saamatajäänud tuluga seotud kasumimarginaal. Kahju suurus hinnati esialgu nii, et arvesse võeti lennuliikluse 50–60% vähenemist ajavahemikus 2020. aasta märtsist kuni 2021. aasta veebruarini võrreldes ajavahemikuga 2019. aasta märtsist kuni 2020. aasta veebruarini, ja selle suuruseks oli 5–15 miljardit Rootsi krooni.

⁷ 17. veebruari 2021. aasta kohtuotsuses Ryanair vs. komisjon, [T-238/20](#) (vt ka pressiteade [nr 16/21](#)) jättis Üldkohus rahuldamata Ryanairi hagi komisjoni otsuse peale, millega tunnistati Rootsi abikava siseturuga kokkusobivaks.

kui mõlema sätte tingimused on täidetud. Nii on see eelkõige juhul, kui majanduses tõsise häire põhjustanud faktid ja asjaolud on tingitud erakorralisest sündmusest.

Lõpuks lükkas Üldkohus põhjendamatusse tõttu tagasi väited, mille kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust, ning leidis, et ELTL artikli 108 lõikest 2 tulenevate menetlusõiguste rikkumist puudutava väite põhjendatust ei ole vaja analüüsida.

MÄRKUS: Üldkohtu lahendi peale võib kahe kuu ja kümne päeva jooksul selle teatavakstegemisest esitada üksnes õigusküsimustes apellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule.

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslõnga, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.

Otsuste ([T-378/20](#) ja [T-379/20](#)) terviktekstid on CURIA veebileheküljel alates nende kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127.

Kohtuotsuste kuulutamisest saab pildisalvestisi "[Europe by Satellite](#)" kaudu ☎ (+32) 2 2964106.